

ارزش شناخت اکولوژی در اکوسیستمها

Ecology

علم شناخت روابط و اثرات جانداران بر یکدیگر و محیط اطرافشان و بالعکس که به نام اکولوژی شناخته می شود امروزه از مهمترین ارکان حفاظتی برای حفظ اکوسیستمهای با ارزش طبیعی شمرده می شود.

متأسفانه در کشور ما این علم چندان مورد توجه نبوده و به عنوان موضوعی فرعی به آن نگاه می شود.

شناخت اکولوژی چندان دارای اهمیت است که بدون آن تقریباً هیچ اقدامی برای حفاظت از تنوع زیستی امکان پذیر نیست. علم اکولوژی پیچیدگیهای خاص خود را دارد که برای درک آن باید درخود زیستگاه حضور یافته و مطالعات میدانی را انجام داد.

گاه می شنویم که آفت خاصی در نقطه ای از کشور شیوع پیدا کرده و موجب نابودی بخشی از پوشش گیاهی منطقه شده است. چنین شیوعی بی شک از عواملی بس پیچیده تر منشا می گیرد. برای بررسی دلیل آن می بایست تمامی عوامل اقلیمی ، محیطی و روابط با سایر جانداران آن اکوسیستم خاص مورد بررسی دقیق قرار گیرد. ولی متأسفانه در بیشتر موارد شاهد آن هستیم که تنها تلاش بر آن است که عامل تهدید را حذف کنند و آن هم بدون در نظر گرفتن مسایل جانبی اکوسیستم!

این موضوع مخصوص در سیستم کشاورزی کشورمان محسوس است که هنوز در بسیاری از موارد استفاده از سموم را نقطه قوت فعالیت کشاورزی می دانند.

مثال بارز دیگر چرای بی رویه در سطح مراتع کشور است که بیش از ۸۰ درصد از مراتع را به آستانه نابودی کشانده است.

پوشش گیاهی یکنواخت فاقد ارزش اکولوژیک خاص در گردنه الماس تالش در اثر چرای بی رویه دام

با بررسی اکولوژیک موضوع می بینیم با چرای این تعداد دام (بیش از ۷۰ میلیون راس) نه تنها تنوع زیستی با ارزش و غیر قابل جایگزینی خود را از دست می دهیم بلکه اثرات جانبی آن از جمله اختلال در چرخه آب ، فرسایش خاک سطحی ، رانش زمین ، پدیده گرد و غبار و زیانهای مالی ناشی از این اثرات که بر دولت و مردم تحمیل می شود نیز کاملا مشهود است.

ما در سال میلیاردها ریال صرف حفاظت از اکوسیستمهای کشور می کنیم بدون آنکه شناخت دقیقی از اجزای آن و روابط حاکم بر این اجزا داشته باشیم. خروج دام از مراتع به مراتب کمتر هزینه های حضور آنها خواهد بود! چه قیمتی می توان برای گونه های اندمیک یک کشور تعیین کرد؟ و آیا اصولا قیمتی دارند؟ با حضور چند صد راس دام در یک مرتع به مدت چندین سال بسیاری از این گونه ها نابود می شوند و این اتفاق در کشور ما هر ساله می افتد.

امروزه شاهد ناپدید شدن جمعیتهای فراوانی از گونه های مختلف جانوری و گیاهی از سطح اکوسیستمهای طبیعی کشورمان هستیم و در زمانیکه چشمان ما نگران آخرین بازمانده های یوزپلنگ آسیایی است صدها گونه دیگر از جانداران کوچکتر که هر یک نقش خاص و موثر خود را در اکوسیستمها دارند نابود شده اند بی آنکه ما متوجه شده باشیم و در آخر همیشه متعجب از اینکه چرا این همه خشکسالی ، شیوع بیماریها و آفات ، گرد و غبار و ... زندگی روزمره ما را تهدید می کند!

علیرضا نادری

کارشناس رده بندی بی مهره ها